

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Middelalderen (Sluttet.)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 314.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245228600160.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Kron-Prinds *Carl*, som i god Tid var flygtet fra *Poitiers*, sammenkaldte nemlig strax Stænderne i *Paris* foratfaae mange *Penge*, men han fik først mange ubehagelige Spørgsmaal, baade om hvad de Forrige var brugt til og hvad Sikkerhed han vilde stille for et bedre Brug og for Afskaffelsen af de grove, utaalelige Misbrug herefter, og Formændene for de Næsvise var Biskoppen af *Laon*, Robert Lecock, og Older-Manden for Kræmmerne i *Paris Steffen* (*Etienne*) *Marcel*. Kun forgiæves søgde *Carl* at stoppe den slemme Mund ved at opløse Forsamlingen, thi derved gjorde han kun Ondt værre, og det gik tilsidst saavidt, at den *Parisiske* Folke-Leder (1358) med 80 Hjelpere trængde ind i Paladset og slog Marskerne af *Champagne* og *Clermont* ihjel ved Prindsens Side, hvorover denne blev saa elendig, at han faldt paa Knæ for *Steffen*, tog med Taksigelse mod den *halvrøde Hue*, der dengang, ligesom i vore Dage den *heelrøde*, var Mærket paa de ægte *Parisere*, lod sig føre paa *Raad-Stuen* (*Hotel-de-Ville*) og raabde ud af Vindvet til Folket paa *Greve-Pladsen*, at de *Marsker* var nogle slemme Forrædere, saa de kun havde faaet som forskyldt. Saaledes seirede da *Pariserne* indtil videre, men at de og deres Older-Mand herefter skulde give Riget Love, stødte dog Mange og oprørte *Adelen*, ved hvis Opmuntring *Carl*, som var sluppet * 315 fra *Raad-Stuen*, snart blev saa dristig, at han ikke blot sønderrev *Steffen Marcells* Lede-Baad, men forlangde hans Hoved til Bod af sin gode Stad *Paris*, før han vilde forlige sig med den. Det *Hoved* faldt da ogsaa i et Opløb og endeel andre Hoveder sprang efterhaanden, og Alt kom igien i sine gamle Folder men dog lidt mere efter *Ludvig* den *Helliges* end efter *Philip* den *Smukkes* Hoved; thi Saameget havde dog *Carl* lært, at den *falske Myntning* paa offentlig Bekostning lønner sig i Tidens Længde, selv for Lands-Herren, kun slet, og at Man ved en *uordenlig* Udsuelse snart udtømmer sine Hjelpes-Kilder. Da *Carl* nu desuden havde langt mere Lyst til at samle *Penge*, end, som hans Fader og Farfader, til at gjøre Stads, blev Despotiet under ham ret taaleligt, og da han tillige fik plukket alting, saanær som *Bayonne*, *Bourdeaux* og *Calais*, fra *Engelsk-Mændene*, kaldte Man ham *Carl* den *Vise*[*]. Hvad Man end ellers har tænkt om den Franske Salomons Viisdom, seer det Sidste ogsaa virkelig ud som et Mester-Stykke, især naar man betragter, at *Carl*, efter Vende-Reisen ved *Poitiers*, aldrig mere vovede sig saa yderlig; men Sær-Synet lader sig dog forklare, uden at forudsætte noget Hexeri enten hos *Carl* selv eller hans *stjernekyndige* Raadgivere, *Edvard* den *Tredie* blev nemlig, som næsten alle Erobrere, tidlig gammel, og den sorte *Prinds* nedsank, efter Slaget ved *Poitiers*, i en Døs, hvoraf han kun en enkelt Gang ligesom vaagnede for at gjøre sig mindre frygtet end forhadet, og naar *Carl* da hverken brød sig om *Æren* eller om »*de Smaa*«, da var det en meget simpel Klogskab at sætte Borge og Stæder i Forsvars-Stand, undgaae alle Slag, og naar *Engelsk-Manden* paa et stort Sommer-Tog havde spildt sin Tid og tømt sin Pung, da at benytte Øieblikket og den i det hærgede og brandskattede Land immer stigende Forbittrelse mod de Fremmede, til smaa Erobringere**). Hertil fandt ogsaa *Carl* en Krigs-Mand efter sit Hjerte i den ligesaa snu som dristige *Bertrand Vesclin* (*Guesclin*) fra *Bretagne*, som (1357-70) steg fra Røver-Kaptein til Rigets Marsk (*Connetable*) og gjorde Intet for *Ærens* Skyld, men gjorde, lige til *Carl* i sit Døds-Aar vilde anmasse sig *Bretagne*, Alt hvad hans Herre forlangde ***).